

คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิชา สว. 343 สังคมวิทยาการเมือง

ภาคการศึกษา 1/2555 Section 0300

วัน/เวลา อังคาร-พฤหัสบดี / 11:00-12:30 น.

ห้องบรรยาย N/A

ผู้บรรยาย อ.สลิสา ยุกตะนันท์

ลักษณะวิชา (Course Description)

วิชาสังคมวิทยาการเมืองมีจุดมุ่งเน้น คือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง “การเมือง” และ “สังคม” โดยศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางการเมืองต่างๆ แรงผลักดันทางเศรษฐกิจ และโครงสร้างทางวัฒนธรรมของสังคมไทยสมัยใหม่ โดยเนื้อหาวิชาสามารถแบ่งได้เป็น 2 ช่วง คือ ในช่วงแรกจะมุ่งนำเสนอความรู้เบื้องต้นทางสังคมวิทยาการเมือง อันได้แก่ มโนทัศน์หลักต่างๆ ทางสังคมวิทยาการเมือง การศึกษาสังคมวิทยาการเมืองผ่านการวิเคราะห์ปรัชญาการเมือง อุดมการณ์ทางการเมือง สถาบันทางการเมือง การวิเคราะห์ในเชิงการเมืองเปรียบเทียบ รวมถึงการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประชาสังคมและรัฐ ส่วนในช่วงที่สอง จะมุ่งเน้นการวิเคราะห์สังคมไทยสมัยใหม่ โดยอาศัยมรรควิธีสังคมวิทยาเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Sociology) เป็นสำคัญ ซึ่งในส่วนนี้จะนำเสนอแนวทางการศึกษาสังคมไทยสมัยใหม่ ผ่านมุมมองทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม รวมถึงถึงการเปลี่ยนแปลงและการประกอบสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ และการเมืองเชิงวัฒนธรรมของลัทธิชาตินิยม อันส่งผลต่อพัฒนาการของโครงสร้างทางการเมืองและสังคมไทย

รูปแบบการเรียนการสอน (Class Format) เน้นการบรรยาย 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

การวัดผล (Course Evaluation)

รายงานส่วนบุคคลขนาดสั้น	10%
รายงานกลุ่ม	10%
การสอบปลายภาค	40%
การสอบสัมภาษณ์	40%

ตารางการบรรยาย (Course Content and Schedule)

ส่วนที่ 1: ความรู้เบื้องต้นสังคมวิทยาการเมือง
สัปดาห์ที่ 1 (26 และ 28 มิถุนายน): แนะนำรายวิชา
สัปดาห์ที่ 2 (3 และ 5 กรกฎาคม): “การเมือง” “อำนาจ” “รัฐ” และ “การเกิดขึ้นของรัฐ”
เอกสารประกอบคำบรรยาย ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2530. รัฐ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2554. บทที่ 1 การเมืองแบบทางการกับการเมืองแบบธรรมชาติ, ใน รัฐกับสังคม: ไตรลักษณ์รัฐไทยในพหุสังคมสยาม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พี.เพรสจำกัด. พงษ์พิลาศ ชุมพล. 2553. บทนำ การวิเคราะห์การเมืองแนวต่างๆ, ใน ระบบการเมือง: ความรู้เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ธเนศ วงศ์ยานนาวา. 2554. ความสมเหตุสมผลของความชอบธรรม (การครอบงำ). กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กุลลดา เกษบุญชู-มีด. 2545. วิวัฒนาการรัฐอังกฤษ ฝรั่งเศสในกระแสเศรษฐกิจโลกจากระบบฟิวคัลถึงการปฏิวัติ. กรุงเทพฯ: โครงการผลิตตำราและเอกสารคำสอน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สัปดาห์ที่ 3 (10 และ 12 กรกฎาคม): “ทฤษฎีสัญญาประชาคม”
เอกสารประกอบคำบรรยาย พงษ์เพ็ญ ศกุนตาภัย. 2547. ทฤษฎีการเมืองยุคใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สมบัติ จันทร์วงศ์ (แปล). 2550. โทมัส ฮ็อบส์, จอห์น ล็อก ฌ็อง-ฌักส์ รูสโซ และอิมมานูเอล คานท์ ประวัติปรัชญาการเมือง เล่มที่ 2. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: คบไฟ
สัปดาห์ที่ 4 (17 และ 19 กรกฎาคม): “อุดมการณ์ทางการเมือง”
เอกสารประกอบคำบรรยาย สิทธิพรธม นกสวน และเอก ตั้งทรัพย์วัฒนา (บก.). 2546. คำและความคิดในรัฐศาสตร์ร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พงษ์พิลาศ ชุมพล และเอก ตั้งทรัพย์วัฒนา (บก.). 2551. คำและความคิดในรัฐศาสตร์ร่วมสมัย เล่ม 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Heywood, Andrew. 2007. Political Ideologies: An Introduction . 4th.ed. London: Palgrave Macmilan

<p>สัปดาห์ที่ 5 (24 และ 26 กรกฎาคม): บรรยายโดย คุณสายพร ไบบริบาลกุล ระบบการเมือง สถาบันทางการเมือง และการสื่อสารทางการเมือง</p>
<p>เอกสารประกอบคำบรรยาย พฤทธิสาม ชุมพล. 2553. ระบบการเมือง: ความรู้เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2554. บทที่ 2 ทฤษฎีระบบการเมืองไทย: กรอบการวิเคราะห์ไตรลักษณ์รัฐ. ใน รัฐกับสังคม: ไตรลักษณ์รัฐไทยในพหุสังคมสยาม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พี.เพรสจำกัด.</p>
<p>สัปดาห์ที่ 6 (31 กรกฎาคม และ 2 สิงหาคม): บรรยายโดย คุณสายพร ไบบริบาลกุล การเมืองเปรียบเทียบ</p>
<p>ฮันดิงตัน แซมมวล. 2527. พรรคกับเสถียรภาพทางการเมือง. ปรัชญา เวสารัชช์ (แปล.) กรุงเทพฯ: สมาคมรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2526. การเมืองเปรียบเทียบ: ทฤษฎีและแนวความคิด. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์</p>
<p>สัปดาห์ที่ 7 (7 และ 9 สิงหาคม): ประชาสังคม</p>
<p>เอกสารประกอบคำบรรยาย Cohen, Jean and Andrew Arato. 1992. Civil Society and Political Theory. Cambridge: The MIT Press Alexander, Jeffrey C.. 2006. The Civil Sphere. Oxford: Oxford University Press</p>
<p>สัปดาห์ที่ 8 (14 และ 16 สิงหาคม): ประชาสังคม และความเห็นทางการเมือง</p>
<p>เอกสารประกอบคำบรรยาย Habermas, Jurgen. 1966. The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry into a Category of Bourgeois Public Sphere. Cambridge: The MIT Press Arendt, Hannah. 1998. The Human Condition. Chicago: The University of Chicago Press</p>
<p>ส่วนที่ 2: แนวทางการวิเคราะห์สังคมไทยสมัยใหม่ ผ่านมุมมองสังคมวิทยาการเมือง</p>
<p>สัปดาห์ที่ 9 (21 และ 23 สิงหาคม): การถือกำเนิดของรัฐไทยสมัยใหม่ จากมุมมองทางเศรษฐกิจ</p>

เอกสารประกอบคำบรรยาย

ใจ อึ๊งภากรณ์. 2543. บทที่ 3 รัชกาลที่ 5 สร้างรัฐทุนนิยมรัฐแรกของไทย, ใน **การเมืองไทยในทัศนะลัทธิมาร์กซ์**. กรุงเทพฯ: ชมรมหนังสือประชาธิปไตยแรงงาน
 นิธิ เอียวศรีวงศ์. 2525. วัฒนธรรมกระฎุมพีกับวรรณกรรมต้นรัตนโกสินทร์. **วารสารธรรมศาสตร์** (11:1), 71-87

Kesboonchoo Mead, Kullada. 2004. **The Rise and Decline of Thai Absolutism**. London: Routledge

พวงทอง รุ่งสวัสดิทรัพย์ ภัวศรพันธุ์. 2549. เส้นทางการค้าสองฝั่งโขงกับการฟื้นฟูอาณาจักรกลุ่มเจ้าพระยา, ใน **จักรวาลวิทยา: บทความเพื่อเป็นเกียรติแก่ นิธิ เอียวศรีวงศ์**. ชเนศ วงศ์ยานนาวา (บก.). กรุงเทพฯ: มติชน

สัปดาห์ที่ 10 (28 และ 30 สิงหาคม):

การถือกำเนิดของรัฐไทยสมัยใหม่ จากมุมมองทางวัฒนธรรม

เอกสารประกอบคำบรรยาย

ทัก, แพททริก เจ. เอ็น. 2553. **หมาป่าฝรั่งเศสกับลูกแกะสยาม: ภัยคุกคามของฝรั่งเศสต่อความเป็นเอกราชของสยาม ปี ค.ศ. 1858-1907**. กรุงเทพฯ: สุทธานินทร์ และประพิมพ์พร เฉลิมอากาศ (แปล.). กรุงเทพฯ: กองบัญชาการทหารสูงสุด

ธงชัย วินิจจะกูล. 2530. ประวัติศาสตร์การสร้าง “ตัวตน”, ใน **อยู่เมืองไทย**. สมบัติ จันทรวงศ์ และชัยวัฒน์ สถาอานันท์ (บก.). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, หน้า 129-182

ธงชัย วินิจจะกูล. 2551. ภูมิภาคและประวัติศาสตร์, พวงทอง ภัวศรพันธุ์ ใน **ฟ้าเดียวกัน** 6:3, หน้า 84-118

สัปดาห์ที่ 11 (4 และ 6 กันยายน):

การถือกำเนิดของรัฐไทยสมัยใหม่ จากมุมมองทางการเมือง

เอกสารประกอบคำบรรยาย

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. 2553. **การปฏิวัติสยาม พ.ศ. 2475**. กรุงเทพฯ: ฟ้าเดียวกัน

ณัฐพล ใจจริง. 2551. “คำว่าปฏิวัติ-โค่นคณะราษฎร”: การก่อตัวของ “ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข”. ใน **ฟ้าเดียวกัน** 6:1, หน้า 104-146

สัปดาห์ที่ 12 (11-13 กันยายน):

ลัทธิชาตินิยม

เอกสารประกอบคำบรรยาย

เบน แอนเดอร์สัน. 2552. **ชุมชนจินตกรรม**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

เกษียร เตชะพีระ. 2537. **จินตกรรมชาติที่ไม่เป็นชุมชน: คนชั้นกลางถูกจีนกับชาตินิยมโดยรัฐของไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาและฝึกอบรมนักข่าว หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ

ธงชัย วินิจจะกูล. 2544. **ประวัติศาสตร์ไทยแบบราชาชาตินิยม: จากยุคอาณานิคมอำพรางสู่ราชาชาตินิยมใหม่ หรือลัทธิเสด็จพ่อของระดมพีแบบไทยในปัจจุบัน**, ใน **ศิลปวัฒนธรรม** 23:1, 43-52

นิธิ เอียวศรีวงศ์. 2536. **ลัทธิพีธีเสด็จพ่อ ร.5**. กรุงเทพฯ: มติชน

สายชล สัตยานุรักษ์. 2548. **การเมืองและการสร้าง “ความเป็นไทย” โดย ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช**. เชียงใหม่: ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Connors, Michael. 2003. **Democracy and National Identity in Thailand**. London: Routledge

สัปดาห์ที่ 13 (18-20 กันยายน):

โครงสร้างการเมืองและสังคมไทย

เอกสารประกอบคำบรรยาย

Riggs, Fred Warren. 1966. **Thailand: The Modernization of a Bureaucratic Polity**. Honolulu: East-West Center

ทักษ์ เฉลิมเตียรณ. 2552. **การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมานุษยศาสตร์

เบน แอนเดอร์สัน. 2541. **บ้านเมืองลงแดง**, ใน **จาก 14 ถึง 6 ตุลา**. ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์ (บก.). กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมานุษยศาสตร์

สมศักดิ์ เจียมธีรสกุล. 2544. **ประวัติศาสตร์ที่เพิ่งสร้าง: รวมบทความเกี่ยวกับกรณี 14 ตุลา และ 6 ตุลา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ 6 ตุลารำลึก

ประจักษ์ ก้องกีรติ. 2548. **และแล้วความเคลื่อนไหวก็ปรากฏ...: การเมืองวัฒนธรรมของนักศึกษาและปัญญาชนก่อน 14 ตุลา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. 2539. **มองเศรษฐกิจการเมืองไทยผ่านการเคลื่อนไหวของสมาคมธุรกิจ**. กรุงเทพฯ: คปไฟ

สัปดาห์ที่ 14 (2 และ 4 ตุลาคม):

โครงสร้างการเมืองและสังคมไทยร่วมสมัย

เอกสารประกอบคำบรรยาย

McCargo, Duncan. 2005. Network Monarchy and Legitimacy Crises in Thailand. **The Pacific Review** 18:4, 499-519

Winichakul, Thongchai. 2008. Toppling Democracy. **Journal of Contemporary Asia** 38:1, 11-37

ธงชัย วินิจจะกูล. 2555. **ระบบสังคมการเมืองที่ขัดแย้งการเปลี่ยนแปลงคืออันตรายที่แท้จริง**. **ปาฐกถาในรายการสนทนาเพื่อหารายได้สนับสนุนการแก้ไขมาตรา 112 ตามข้อเสนอของนิติราษฎร์**. ในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2555